

Měla bych nechat otestovat své mimořádně bystré čtyřleté dítě?

Linda Kregerová Silvermanová (přeložila Lenka Šnajdrová, redakčně zkráceno)

Dr. Kregerová Silvermanová z coloradského Gifted Development Center odpovídá na otázku, kterou často řeší rodiče nadaných dětí.

Dotaz: Moje čtyřleté dítě je mimořádně bystré. Měla bych jej nechat otestovat? Pokud ano, kdy?

Odpověď: Rozhodně s ním zajděte za odborníkem (viz [Pozn.](#)). Na nadání lze usuzovat již v prvních třech letech života dítěte, je-li u něj pozorován rychlý postup přes tzv. vývojové milníky. Časná identifikace je u nadání stejně důležitá jako u kterékoli jiné výjimečnosti. Asi byste se dlouho nerozmýšlela, kdyby se například jeho motorická koordinace nebo řeč vyvíjela pomaleji než u ostatních dětí. Pouze včasný zásah může napomoci optimálnímu vývoji, a platí to i u nadání.

Pokud u Vašeho dítěte pozorujete zhruba tři čtvrtiny z níže uvedených charakteristik, velmi bych Vám doporučovala nechat jej otestovat. Nejvhodnějším věkem k testování dětí je rozmezí 4 až 9 let. Děti do čtyř let věku ještě nemusí dostatečně dobře spolupracovat, aby ukázaly svůj plný potenciál. Naopak děti starší devíti let již většinou dosáhly svého maxima výkonu, který je měřen v běžně používaných testech, a získané výsledky mohou jejich inteligenci podhodnotit.

Rodiče většinou dokážou spolehlivě odhalit nadání svých dětí: 84 % dětí, jejichž rodiče tvrdí, že splňují tři čtvrtiny níže uvedených charakteristik, se umístí přinejmenším v horních 5–10 % škály IQ testů. U více než 95 % z těchto dětí je identifikováno nadání alespoň v jedné oblasti, ale protože jejich vývoj v ostatních oblastech je asynchronní (nerovnoměrný), naměřená hodnota IQ většinou nedocení jejich potenciál.

Charakteristiky nadaných dětí

Kolik z následujících charakteristik „sedí“ na Vaše dítě, srovnáte-li jej s ostatními dětmi stejného věku? Linda Kregerová Silvermanová, Ph.D.

Nejranější identifikační znaky nadání u dětí:

- Má dobrý úsudek.
- Má rozsáhlou slovní zásobu.
- Má vynikající paměť.
- Dlouho udrží pozornost (pokud jej něco zaujme).
- Je emočně citlivé/vnímavé.
- Dokáže soucítit.
- Je perfekcionista(k)a.
- Dokáže se intenzivně věnovat nějaké činnosti.

- Je morálně citlivé/vnímavé.
- Je velmi zvědavé.
- Setrvává u svých zájmů.
- Je velmi energické.
- Vyhledává společnost starších dětí nebo dospělých.
- Má široké spektrum zájmů.
- Jeví velký smysl pro humor.
- Je časný nebo dychtivý čtenář (je-li příliš malé na čtení, rádo si nechá předčítat).
- Záleží mu na spravedlivosti a férovosti.
- Se zaujetím sleduje dění kolem sebe.
- Má živou představivost (např. Imaginární společníci),
- Je velmi kreativní.
- Zpochybňuje autoritu.
- Snadno zvládá čísla.
- Výborně mu jdou skládačky (puzzle).
- Neobvyklá čilost již v raném dětství.
- Menší potřeba spánku.
- Dlouhé období koncentrace.
- Vysoká míra aktivity.
- Velmi brzy se usmívá, pozná blízké osoby.
- Intenzivní reakce na hluk, bolest, frustraci.
- Pokročilý vývoj skrze vývojové mezníky.
- Rychle se učí, má radost z učení.
- Raný a rozsáhlý rozvoj jazyka.
- Fascinace knihami.
- Abstraktní myšlení a schopnosti řešení problémů.

Pokud dítě vykazuje většinu těchto charakteristik, rodiče by měli s dítětem navštívit psychologa v Pedagogicko – psychologické poradně, osobu oprávněnou diagnostikovat a zjistit, zda jde o projevy mimořádného nadání. Častěji bývají diagnostikováni prvorození než jejich mladší sourozenci. Když je v rodině jedno dítě nadané, je pravděpodobné, že i ostatní sourozenci budou nadaní. Raná identifikace se doporučuje z důvodu, že dovoluje ranou intervenci, která je pro nadané děti stejně důležitá jako pro všechny děti se speciálními vzdělávacími potřebami.